

V prístave, z prístavu

Tajomstvá vyvážovania

V našej škole plavebných znalostí obraciame vašu pozornosť na ešte nejaké aspekty dobrého pristávania a bezpečnejšieho vyviazania v prípade nečakaného zhoršenia počasia, a potom vyplávame.

V predošlých pokračovaniach sme vplávali do prístavu a šťastne pristáli, či už tak po pansky bokom ku mólu, alebo skôr na spôsob sardiniek v plechovke, kolmo na breh. Tentoraz sa odviažeme a odplávame, ale pred tým vám ešte ponúkame niekoľko doplňujúcich, ale určite nie menej dôležitých poznámok, ktoré vám výrazne uľahčia pristávanie a viazanie, a ktoré všetkým čo z brehu zlomyseľne pozorujú vaše manévry ukážu, že vidia skutočného majstra.

Vyvážovacie lano a jeho tajomstvá

Ako dohodit' lano na breh? V marínach by mohli otvoriť stávkové kancelárie: ocitne sa lano v rukách na brehu na prvý, druhý, alebo tretí pokus? Hádzanie lana má na starosti najčastejšie "pomocný personál" na palube, manželky alebo nevinné deti, pokým je kapitán zamestnaný kormidlom a pákou plynu. Preto nezaškodí naučiť sa dve-tri jednoduché pravidlá prípravy lana a jeho hádzania. Keď raz budete pristávať v nejakom fofri, pri silnom vetre, bude naozaj dôležité uspieť na prvý pokus!

Prvé a najdôležitejšie: bez ohľadu na to, aké dlhé je lano (predpisy hovoria o dvoch 10-metrových lanách na vyvážovanie ale od dlhších hlava nebolí), na breh sa vyhadzuje len toľko, koľko je potrebné! Zvyšok nech ostane na lodi a nie na brehu, lebo tam len sťažuje vyvážovanie a neskôr bude všetkým zavádzať.

Hádzanie lana na breh

- (1) Do ľavej ruky (za predpokladu, že ste pravák, pochopiteľne) vezmite celé skôr pripravené lano - najlepšie je pre každý prípad ho ešte raz poriadne poukladať závit za závitom.
- (2) Do pravej ruky oddelíte niekoľko závitov.
- (3) Keď sa loď primerane priblíži brehu, pravačkou silno hodíte lano, držiac dľaň ľavej ruky otvorenú aby sa ďalšie závit mohli ľahko odmotávať. Neznalí tu často schybia: nerozmýšľajúc pevne držia zvyšok lana a tak ho zaseknú v lete!

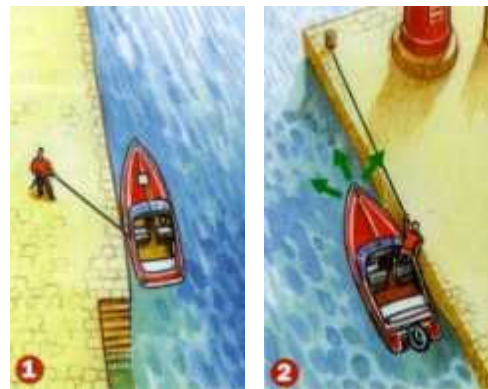
Stojíte na palube a vďaka návodom z obrázku, šťastne ste dohodili lano. Pokým pomocník na brehu (alebo druhý člen posádky, ktorý medzitým preskočil na breh) viaže lano na bitvu alebo oko, vy odložíte zvyšok lana na palubu a prehodíte lano cez palubnú bitvu. Keď je uzol na brehu dokončený - nie skôr! - pritiahnete lano a dokončíte vyviazanie na vašej strane.

V marínach je zaužívaný aj trochu iný spôsob - s návratom lana na palubu. V tom prípade vyhodíte dvojnásobnú dĺžku lana, na palubnú bitvu najprv uviažete jeho koniec (neukladajte sľučky veľa krát, aby ste "neomotali" celú bitvu) a potom cez neho ešte dvomi-tromi návinmi upevníte druhú časť lana. Zvyšok nakoniec poriadne uložíte na boku paluby.

Teraz niečo o tom, ako s pomocou lana potiahnuť loď a pritiahnúť ju ku brehu. Povedzme, že ste ho hodili niekomu na brehu (alebo ste ho provizórne upevnili na loď a sami vyskočili na súš) a teraz chcete zastaviť zotrvačný pohyb plavidla a dotiahnuť ho do želanej polohy. Najčastejšia chyba, ktorú robia neskúsení je, že pritom zabúdajú aký veľký vplyv má výber miesta na palube na ktoré sa prenáša sila ťahania na správanie sa lode. Trup na vode je ako nejaké váhy - potiahnete ho mimo "ťažiska", ihneď sa vychýli a otočí okolo seba. To môžete pekne využiť na zmenu smeru plávajúceho plavidla. Ak nie sú nevhodné morské prúdy alebo vietor, najľahšie loď pritiahnete k brehu ak ju ťaháte v bode rovnováhy síl, ktorý je niekde blízko stredu trupu - u plachetníck spravidla v mieste sťažňa.

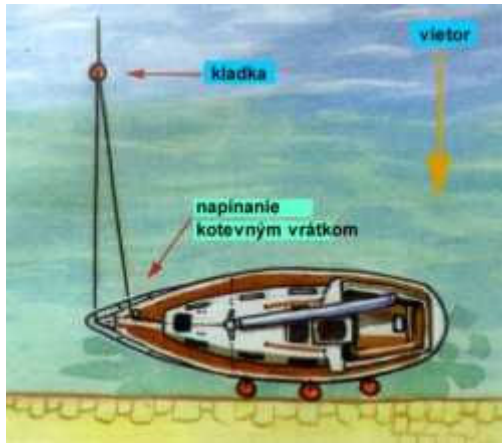
Keď v prístave zafúka

Prístavy sú podľa definície útočiská pre útek od zlého počasia, ale nepodľahnite ilúziám - každý prístav má aj svoj zlý vietor, ktorý dokáže odkryť jeho nechránený smer! Okrem toho, aj keď vás chránia od veľkých vín, mnohé prístavy vás

neochráni pred účinkami silného vetra, ktorý hučí cez vlnolam. Ďalšia nepríjemná vec je, že domáce osadenstvo často hosťom - prišielcom necháva len tie horšie časti prístavu, ktoré za pekného počasia môžu vytvárať klamlivý dojem bezpečnosti, ale keď ide do tuhého ukážu svoju druhú tvár.

Napríklad v Senji sa dobre pamätajú na prípady, keď pod silou bory nákladným lodiam v prístave jedno za druhým praskali ocelové laná, a mnohé iné prístavy majú svoje tajomstvá a slabé miesta, ktoré sú dobre známe domácemu obyvateľstvu. Preto je neoceniteľné, ak viete seba a svoju vyviazanú loď ochrániť v prípade nečakane zhoršeného počasia. Veľa vecí vás naučí skúsenosť, na začiatok aspoň niekoľko rád. Základná je zásada: nedopustiť, aby silný vietor pritlačil vašu loď bokom na breh. Často vidieť rybárske loďky v otvorených prístavoch

Vyťahovanie čela proti vetru,

ako príprava na odchod (útek) do bezpečia otvoreného mora: spätné lano (cez kladku na konci muringu, na bóji alebo dlhom lane z náprotivného brehu) sa napína kotevným vrátkom, a ak ho nemáte, koniec lana môžete ponad palubu priviesť až do vinšne v kokpíte.

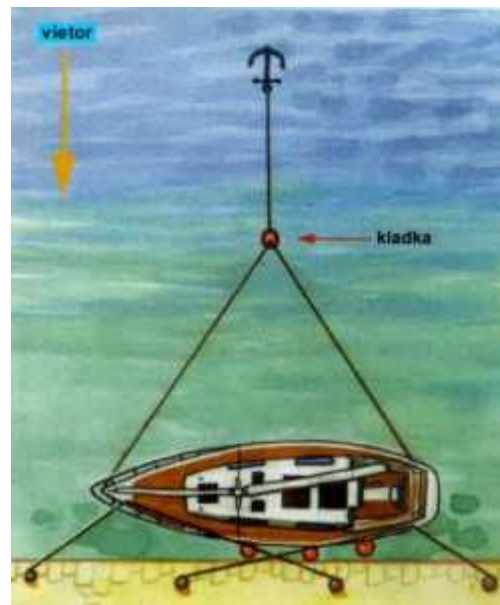

Ťahanie a miesto ťažiska

(1) Takto, s lanom upevneným v ťažisku tupu, loď bude pritiahnutá rovnobežne s brehom.

(2) Ťahanie dopredu. Člen posádky stojí na boku v úrovni ťažiska - malým posunom, krok dopredu alebo krok dozadu, môže ľahko korigovať zatáčanie lode doprava alebo doľava.

(3) Táto dvojica pekne predvádza, že nemajú poňatia - čelo čoskoro buchne do móla a kormu vynesie von!

Ťahanie od brehu kotvou - kladka na

kotevným lane alebo reťazi umožňuje zväčšiť ťažnú silu. (Neaktívny zvyšok lana alebo reťaze medzi kladkou a loďou pustíte nech sa potopí.)

vyviazané akýmsi druhom štvorväzu s dvomi lanami ku brehu a dvomi kotevnými lanami smerom von. Nespoliehajte sa na fendre (odrážče), tie sú len do mierneho počasia! Vlny, ktoré sa počas búrky vytvoria aj v tom najchránenejšom prístavečku ľahko môžu vážne poškodiť alebo aj rozbiť vašu loď o tvrdé brehy, a to ani nespomíname skutočne ťažké vyplávanie, ak pritlačení vetrom na mólo, príliš neskoro skúšate utiecť na otvorené more.

Ak máte podozrenie, že by mohla prísť nejaká búrka, a nemáte iné riešenie (lepšie chránený prístav alebo

zátoka nablízku), je veľmi rozumné pripraviť nejaký spôsob vyťahovania z nepríjemného objatia brehu. Môže to byť dlhé lano na náprotivný breh prístavu alebo ďaleko na bok vyhodaná kotva. Dá sa pritom šikovne improvizovať s nejakou pevnou kladkou kvôli zdvojeniu ťahovej sily, aby ste mohli kotevným vrátkom alebo vinšňou ľahšie loď vytiahnuť (pozri obrázky).

Vyväzovanie medzi kotvou a brehom, v silnom bočnom vetre: doplnkové springy z polovice boku lode alebo z čela viažte na breh čo najviac do strany ako sa dá a užitočné sú aj vzájomné dodatočné laná medzi loďami z čela na čelo.

V prípade, že ste v preplnenom prístave vyviazaní čelom na kotve a kormou ku brehu, silnejší bočný vietor (povedzme nejaký trochu lepší popoludňajší maestral) tiež môže vyvolať nepríjemnosti. Vtedy je vhodné zosilniť vyviazanie niekoľkými doplnkovými springami na breh, a tiež lanami z lode na susednú loď. Pritom platí pravidlo: nikdy "nevešajte" ťažšiu loď na ľahšiu, opačne môže byť!

Teraz vyplávanie

Ak ste vyviazaní čelom alebo kormou ku brehu (napríklad v maríne), nič jednoduchšie: uvoľnite laná a vyvlečte sa pomocou kotvy alebo lana na bôji. Ak sa jedná o muring, dávajte pozor aby sa dostatočne ponoril skôr ako vaša vrtuľa dostane príležitosť ho pohrýzť!

Pri bočnom vyviazaní je to trochu zložitejšie. V tom prípade prvé a najväznejšie pravidlo hovorí: z móla sa (takmer) nikdy neodchádza chodom vpred! Vtedy sa kormá vášho plavidla neomylné oderie o breh, slabšie alebo silnejšie. Prečo? Spomeňte si, čo sme si povedali v predminulej časti: loď nezatáča odklonom prednej časti dovnútra, ako auto, ale vynášaním kormy von z oblúka, lebo plavidlo sa otáča okolo bodu, ktorý sa nachádza približne v jednej

tretej časti plavidla pri pohľade spredu. Preto:

Pospiatky!

Povedzme si ako vyzerá najlepšie riešenie, ktorého sa držia aj bradatí kapitáni na veľkých lodiach, tak prečo nie aj vy? Dajte jeden dočasný spring z čela smerom dozadu na niektorú bitvu v úrovni zadnej časti lode tak, aby sa koniec lana vracal na loď. Posádka nech odviaže kormové lano a potom hneď aj čelové. Teraz sa pomaly pohnite dopredu s kormidlom vytočeným ku brehu. Spring sa napne a loď sa zatočí tak, že kormá sa vzdiali od brehu.

Keď usúdite, že uhol je dostatočný, preradte na chod vzad (hneď dajte mierny až silnejší plyn) a vyrovnajte kormidlo. Ako sa spring uvoľní, člen posádky na čele ho môže vytiahnuť na loď. Prirodzene, pri tomto manévri je nevyhnutné bočnú časť čela poriadne chrániť fendrami.

Vyplávanie od móla dozadu

Umiestnite fendre celkom na čele, uviažte čelový spring prehodený cez bitvu alebo oko na brehu tak, že člen posádky kontroluje obidva konce lana; odviažte všetky ostatné laná. Potom zatočte kormidlo proti mólu a pohnite sa pomaly dopredu, kým sa lano nenapne a vtedy trochu pridajte - plavidlo sa

Ale, výnimočne aj dopredu!

Povedali sme, že sa od móla nikdy neodchádza chodom vpred, ale v zátvorke sme pridali slovo "takmer", pretože *takmer* nikdy. Ako každé dobré pravidlo, aj toto má totiž výnimky.

Jedna z nich môže byť, napríklad, ak máte voľné miesto pred čelom,

ktoré vám umožňuje pohyb tým smerom. Povedzme, ak ste bokom vyviazaní pri hlave móla a ak nefúka nevhodný vietor ktorý by vás pritlačil na mólo - mohli by ste vtedy opatrne plávať dopredu, ale len ak niekto z posádky silou rúk odtlačí plavidlo aspoň meter od brehu. (Aj inak je užitočné najprv sa trochu odtlačiť, najlepšie lodným hákom).

čele, tak aby sa oňho loď opierala presne tam kde treba. Nakoniec preradte na silnejší chod vzad, vyrovnajte kormidlo a vytiahnite spring na palubu.

začne otáčať kormou smerom von. Pokračujte, kým korma nebude vytočená dostatočne na bezpečné vyplávanie. Dávajte pozor, aby ste neboli priveľmi šikmo, ale najviac toľko, koľko umožňuje zakrivenie boku na čele. Menšie problémy môžu vzniknúť, ak vaše plavidlo má nejaký čeleň alebo príliš vysunutú zábradlie. Doporučenie: člen posádky nech rukou kontroluje jeden fender na

Vyplávanie od móla dopredu

Toto je spôsob len vo výnimočných prípadoch, keď vietor silno fúka zvonku šikmo do čela. Kvapkovitý obrys plachetnice je veľmi užitočný, motorovým čínom to ide ťažšie. Ale, zbystrite pozornosť: kormidlo vám v tomto prípade nebude veľmi nápomocné, lebo účinok vrtule je usmernený dopredu, k čelu lode!

Druhý, vážnejší dôvod, kedy sa môžete rozhodnúť pre opustenie brehu plavbou vpred bude v prípade silného vetra šikmo spredu, ktorý by hore opísaný základný spôsob kormového vyplávania mohol značne sťažiť (pritláčajúc kormu naspäť k brehu by jej neumožnil dostatočne sa vzdialiť).

Vtedy si môžete pomôcť zrkadlovo otočeným spôsobom: spring z kormy dopredu, fendre na korme, najprv motorom vzad, potom dopredu. Treba pripomenúť, že pri

tomto variante ste v prvej fáze (motorom vzad) ochudobnení o účinok kormidla, ktoré sa nenachádza v prúde od vrtule. Okrem toho, kvôli kvapkovitému tvaru trupu sa toto dá ľahšie vykonať s plachetnicou ako s motorákom so širokou "kockatou" kormou.

Nasledujúca časť: Doporučenia pre dobré a bezpečné kotvenie.

